

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

चिरौली, सुनसरी

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको अध्यक्ष अजमल अख्तर मियाँबाट गाउँसभामा

प्रस्तुत आ.ब. ०७९१०८० को नीति तथा कार्यक्रम

स्विकृत मिति : २०७९१०३०९ गते

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँसभाको उपाध्यक्ष ज्यु, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यु, वडा नं. १ देखी वडा नं. ८ सम्मको वडाध्यक्षज्युहरु, कार्यपालिका सदस्यज्युहरु, गाउँसभाको सदस्यज्युहरु

सर्वप्रथम त यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको दोस्रो गाउँसभाको पहिलो अधिवेशनको बाह्य बैठकमा हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन व्यक्त गर्दछु ।

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको आ.ब. २०७९/८० को नीती तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा म अत्यन्तै खुसी, हर्षित र गौरवान्वित महसुस गरिरहेको छु । यस सुखद अवसरमा म नेपालको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य व्यवस्थाको स्थापना र स्थानीय स्वशासनको लागि नेपाली जनताले गर्दै आएको ऐतिहासिक जनआन्दोलनहरुमा जीवन बलिदान गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति यस सुखद घडीमा हार्दिक श्रदा सुमन सहित भावपुर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । मुलुकको सार्वभौमसत्ता, स्वाधिनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय एकता र स्वभिमानको कठिन परिस्थितीमा त्याग र नेतृत्व गर्नु हुने आदरणीय अग्रजहरु प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

संघीय लाक्तान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य व्यवस्था सहितको नेपालको संविधान, २०७२ को कार्यान्वयनको महत्वपुर्ण कडीको रूपमा रहेको स्थानीय तहको निर्वाचन तथा संस्थागत सुदृढिकरणको लागि गर्नु पर्ने महत्वपुर्ण कार्य मध्ये एक अध्याय समाप्त भई दोस्रो अध्याय अर्थात दोस्रो कार्यकाल सम्हालनको लागि यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको निर्वाचित प्रतिनिधिको रूपमा हामी आएको छौ । यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बृहत विकास र समृद्धिको अभिभारा अब हाम्रो काधमा आएको छ । हाम्रो प्रतिबद्धता र संकल्प पत्र हेरेर हामीलाई यहाँको नागरिकहरुले अमुल्य मत दिई यस ठाउँमा हामीलाई पुर्याउनु भएको छ । अमुल्य मत दिई यस जिम्मेवारी प्रदान गर्नुहुने सम्पुर्ण आमा बुवा, दाजु भाई तथा दिदि बहीनीहरु प्रति यस सम्मानित सभाको तर्फबाट धेरै धेरै धन्यवाद सहित यहाँहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहान्छु र यहाँहरुलाई दिईको वचन प्रतिबद्धताहरु तथा यहाँहरुको आवाश्यकता र मागको आधारमा यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकाको नीति तथा कार्यक्रम बनाई यहाहरुको खुसी, सुख, विकास र समृद्धिको लागि प्रतिवद्ध रहने बाचा गर्न चाहान्छु ।

यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिको पथमा हाम्रा अघी अवसर र चुनौतीहरु दुवै उत्तिकै छन् । अवसरलाई सही सदुपयोग गरि चुनौतिको सामना गर्दै समृद्ध भोक्ताहा नरसिंह गाउँपालिका बनाउनु अब हामीलाई कसैले रोक्न सक्दैन । यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिका भित्र विचमा पुर्व पश्चिम हैंदै गएको महेन्द्र राजमार्ग छ, त्यसैगरी उत्तर दक्षिण तर्फ हुलाकी राजमार्ग छ, कृषी क्षेत्रको प्रचुर सम्भावना बोकेको उर्वर भुमी छ, उद्योग व्यापार तथा व्यावसाय सञ्चालन गर्नको लागि सडक तथा बत्तीको सर्वसुलभ व्यवस्था छ, चबन्न हजार जनसंख्या हामीसँग छ, सिंचाई तथा अन्य पुर्वाधार विकासमा हामि अघि बढिसकेको छौं, दक्ष तथा उर्जाशिल युवाहरुको जनसंख्या हामीसँग उच्च रहेको छ, उत्पादित सामाग्रीहरुको बजार स्थानीय बजार मात्र नभएर विश्वको महाशक्ति भारतसँग हाम्रो सिमाना जोडिएको छ । नागरिकहरुमा सामाजिक तथा सास्कृतिक चेतानाको विकास भएको छ, यत्तिको धेरै अवसरहरु हामीसँग भए पनि हामीसँग त्यत्तिकै धेरै चुनौतिको पहाडहरु हामी अघि ठिडिएको छ । स्थानीय तहको संस्थागत सुदृढिकरण गर्नु, सेवा प्रवाहमा चुस्तता कायम गर्नु, सिमीत श्रोत साधनबाट नागरिकको उच्च अपेक्षा र आवश्यक्ताको प्राथमिकिकरण गरी कार्यान्वयन गर्नु, विभेद, शोषण र अन्याय अन्त्य गरी सभ्य र समतामुलक समाजको निर्माण गर्नु, रोजगारीको सिर्जना गरी गरिबीको न्युनिकरण गर्नु, दक्ष तथा सिपमुलक क्षमताको अभिवृद्धि गरि उद्यमशिलताको अभिवृद्धि गर्नु, कृषी क्षेत्रलाई आधुनिक प्रविधि तथा व्यावसायीकरण गरी उत्पादन र उत्पादकत्वको अभिवृद्धि गर्नु, शिक्षा र स्वास्थ्यको स्तरवृद्धि गरी प्रतिस्पर्धात्मक बनाउनु, वन तथा वातावरणको संरक्षण गर्नु, विपद पुर्व तयारी र प्रतिकार्यको लागि नागरिकलाई सचेत तथा जनजागृत गराउनु तथा यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिकालाई समग्र विकास र समृद्ध बनाउनु हाम्रा अघि चुनौतीको रूपमा रहेको छ ।

कोभिड-१९ अझै पनि पुर्ण रूपमा हटिसकेको छैन । सरकारले अवलम्बन गरेको रणनिती र निर्णय बमोजिम संघिय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानीय तहहरुसँग समन्वय गरेर यस रोगको संक्रमण फैलिन नदिन यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिकाले अहोरात्र काम गरिरहेको छ । त्यसै गरी अन्य संकामक रोगहरु पनि आउने क्रम जारी छ, जस्तै मन्की पक्स जस्ता महामारी विश्वमा फैलिराखेको छ । त्यस्ता रोग तथा महामारीहरुको नियन्त्रणको लागि हामी सजक छौं । जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समितीले गरेको निर्णय, गाउँ पालिका प्रकोप व्यवस्थापन समितीले गरेको निर्णय कार्यान्वयन गर्न विभिन्न समयमा सम्बन्धीत निकायलाई खटाई नागरिकलाई सचेत गराउन र यस घातक संक्रमण फैलिन नदिन हाम्रो प्रयास निरन्तर जारि रहेको छ । यस कोरोना जस्ता घातक रोगहरुको संक्रमण फैलिन नदिन र यस महामारी माथी विजय हासिल गर्न आगामी दिनमा अझ बढि सतर्कता, समन्वय र एकता आवश्यक भएकोले एक ढिक्का भई दृढताका साथ लाग्न म सबैमा आह्वान गर्दछु ।

यस विश्व महामारी संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको कार्यमा भोक्ताहा गाउँ बासीले दिएको साथ सहयोग अगाध माया र ममताबाट प्रेरित भई यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिकाको आर्थिक, सामाजिक, पुर्वाधार, वातावरण र संस्थागत विकासको लागि सिमीत श्रोत साधनबाट अधिकतम उपलब्धी हासिल गर्ने उद्देश्यका साथ आ.ब. २०८९/८० को निती

तथा कार्यक्रम यस सम्मानीत सभा समक्ष राख्न पाउदा अन्यतै गौरान्वित महसुस गरेको छु।

उपस्थित गाउँ सभाका सदस्यज्युहरु

अब म चालु आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को संक्षिप्त समिक्षा राख्न चाहान्दू।

क. भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकाले चालु आर्थिक वर्षमा करिब दुई सय युवाहरुलाई सिपमुलक तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिम उपलब्ध गराईएको छ।

ख. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत करिब १५० जनालाई १०० दिनको रोजगार उपलब्ध गराईएको छ।

ग. कृषक समुह तथा कृषी सहकारी मार्फत कृषकहरुलाई उन्नत वित्त तथा ५० प्रतिशत अनुदानमा कृषी सामग्री उपलब्ध गराईएको छ।

घ. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको प्रशासकिय भवन अन्तिम चरणमा पुगेको छ।

ड. वडा नं. १ देखी वडा नं. द सम्मको वडा कार्यालयको भवनहरु द्रुत गतिमा बन्ने काम भै राखेको छ।

च. गरिब र विपन्न ५९ घर परिवारलाई स्वास्थ्य विमा गरि दिएका छौं।

छ. यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिका भित्र कार्यरत महिला स्वेमंसेविकाहरुको योगदानको उच्च सम्मान गर्दै ६५ जना महिला स्वेमंसेविकालाई साईकल वितरण गरिएको छ।

ज. प्रदेश सरकार र करुणा फाउन्डेशनसँग सहकार्य गरी यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिका भित्र रहेको असक्त, अपागं तथा फरक क्षमता भएकाहरुलाई आवश्यक सामाग्रीहरु वितरण गरियो साथै उहाहरुको जिवन निर्वाहमा सहज होस भनी सिपमुलक तालिम उपलब्ध गराईयो।

झ. लैगिक हिंसा न्युनिकरणको लागि विभिन्न समयमा महिला दिदि बहिनीहरुलाई लैगिक हिंसा विरुद्धमा सचेतना मुलक कार्यक्रम गरियो।

ञ. यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिका भित्र करिब ४ किलो मिटर बाटो कालोपत्रे सम्पन्न भयो।

ट. संस्थागत सुशासन तथा सेवा प्रवाहमा सुदृढिकरण गरिएको छ।

ठ. शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रको स्तरउन्नतीको लागि अनुगमन तथा निरिक्षण गरि आवश्यक ठाउमा सुझाव सल्लाह र निर्देशन दिईएको छ ।

सभा सदस्य ज्युहरु अब म चालु आ.व. २०७८/७९ को हाल सम्मको आय व्यय विवरण पेश गर्न चाहान्छु ।

चालु आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को मिती २०७९ असार द गते सम्ममा नेपाल सरकारबाट वित्तिय समानीकरण अनुदानको रूपमा प्राप्त हुने रु. १३ करोड द लाख मध्ये सबै प्राप्त भईसकेको छ । नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने शार्त अनुदान बापतको रकम रु. १६ करोड ७५ लाख बाट विभिन्न शिर्षकमा शासोधन भई रु. २१ करोड २९ लाख ६० हजार प्राप्त हुनु पर्नेमा असार द गते सम्ममा रु. १९ करोड २८ लाख ७१ हजार २ सय ५० प्राप्त भईसकेको छ । त्यसैगरी प्रदेश सरकारबाट वित्तिय समानीकरण अनुदान बापतको रकम रु. ७६ लाख ३६ हजार मध्ये सबै प्राप्त भईसकेको र प्रदेश सरकारकै शार्त अनुदान बापतको रकम रु. ६६ लाख ६८ हजार मध्ये रु. ४८ लाख ९६ हजार प्राप्त भईसकेको जानकारी गराउन चाहान्छु । त्यसैगरी प्रदेश सरकारबाट समपुरक अनुदान बापतको रकम रु. १ करोड मध्ये सबै प्राप्त भई सकेको जानकारी गराउन चाहान्छु । त्यसैगरी नेपाल सरकारबाट राजश्व बाँडफाँड बापत प्राप्त हुने रकम रु. ८ करोड ६० लाख ५१ हजार मध्ये रु. ७ करोड ९८ लाख ७३ हजार द सय ५० रुपैया ७८ पैसा प्राप्त भईसकेको छ । त्यसै गरी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुनु पर्ने राजश्व बाँडफाँड बापतको रकम रु. ४३ लाख ५६ हजार ३ सय ४० मध्ये रु. ३५ लाख ८४ हजार ९ सय ९९ रुपैया ५० पैसा प्राप्त भईसकेको जानकारी गराउदछु । त्यसै गरी आन्तरिक आय तर्फ रु. १ करोड ५२ लाख १७ हजार ४ सय ३ मध्ये रु. १ करोड १० लाख ५६ हजार २ रुपैया १७ पैसा प्राप्त भईसकेको छ । त्यसै गरी अधिल्लो आर्थिक वर्षको बाकी रहेको नगद मौज्दात रु. २ करोड ४६ लाख ३८ हजार द सय ५२ रहेको जानकारी गराउन चाहान्छु । त्यसैगरी जम्मा आय रु. ४९ करोड ८० लाख २७ हजार ५ सय ९५ मध्ये रु. ४६ करोड ५३ लाख ५७ हजार १ सय ६९ रुपैया २८ पैसा अर्थात ९३.४४ प्रतिशत प्राप्त भईसको जानकारी गराउदछु ।

सभा सदस्य ज्युहरु,

त्यसैगरी व्यय तर्फ संक्षिप्त रूपमा जानकारी गराउन चाहान्छु । मिती २०७९ असार द गते सम्मको आकडा हेर्दा चालु तर्फ रु. ३० करोड ६२ लाख द२ हजार द सय द३ मध्ये रु. २१ करोड २० लाख ९५ हजार १ सय ९८ रुपैया ९ पैसा अर्थात ६९.२५ प्रतिशत खर्च भईसकेको छ भने पुँजीगत तर्फ रु. १९ करोड ११ लाख ४४ हजार ७ सय १२ मध्ये रु. १२ करोड ३९ लाख ५८ हजार १ सय द९ रुपैया अर्थात ६४.८४ प्रतिशत खर्च भएको छ । जम्मा बजेट रु ४९ करोड ८० लाख २७ हजार ५ सय ९५ मध्ये रु. ३३ करोड ६० लाख ५३ हजार ३ सय द७ रुपैया ९ पैसा अर्थात ६७.४८ प्रतिशत खर्च भईसकोको जानकारी गराउदछ ।

उपस्थित गाउँ सभा सदस्य ज्युहरु

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को बजेट निती तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा देहायको विषयहरूलाई प्रमुख नितीगत मार्गदर्शनको रूपमा अवलम्बन वा आधारमा निर्माण गरिएको छ ।

१. नेपालको संविधानले निर्देशित गरेको स्थानीय तहका काम, कर्तव्य तथा अधिकार सम्बन्धी विषय तथा प्राथमिकताहरु
२. नेपालको संविधानको अनुसुची द र ९ ले निर्दिष्ट गरेको अधिकारहरु
३. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले निर्दिष्ट गरेको विषयहरु
४. नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, राष्ट्रिय योजना आयोग, स्थानीय विकास तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, बजेट सिलिंग, मार्गदर्शन एवम निर्देशन तथा सुभावहरु
५. पन्थौ योजनाले निर्दिष्ट गरेको लक्ष्यहरु साथै दिगो विकासको रणनितीले अवलम्बन गरेको लक्ष्य, सुचकांक तथा प्राथमिकताहरु
६. नागरिकसँग मत मागदा व्यक्ति गरेको प्रतिबद्धता पत्र तथा समय समयमा जनतासँग गरेको बचन प्रतिबद्धताहरु
७. गाउँ बासी, नागरिक समाज, गैर सरकारी क्षेत्र, निजी तथा अन्य सम्बन्धीत क्षेत्रहरुको माग, राय तथा सुभावहरु

गाउँ सभा सदस्य ज्युहरु,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/८० को आय व्यय यस सम्मानित सभा समक्ष पेश गर्न चाहान्दू ।

आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा आय तर्फ नेपाल सरकार वित्तिय समानीकरण अनुदानको बापतको रकम रु.१४ करोड ७ लाख, नेपाल सरकारकै शार्स्ट अनुदान बापदको रकम रु.१८ करोड ८ लाख प्राप्त हुनेछ । त्यसैगरी प्रदेश सरकारको वित्तिय समानीकरण अनुदान बापत रु.७६ लाख ३६ हजार र प्रदेश सरकारको शार्स्ट अनुदानको रकम रु.१२ लाख ४५ हजार र प्रदेश सरकारकै समपुरक अनुदान बापतको रकम रु.१ करोड प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ । त्यसै गरी नेपाल सरकारको राजश्व बाँडफाँड बापतको रकम रु.१० करोड ४२ लाख ४० हजार र प्रदेश सरकारको राजश्व बाँडफाँड बापतको रकम रु.४३ लाख ५६ हजार ३ सय ४० रुपैया प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ । त्यसैगरी सुचना अधिकृतको तलब बापतको रकमको ७५ प्रतिशतले हुन आउने पि.एल.जि.एस.पि. बाट रकम रु.३ लाख ८० हजार ४ सय ३ रुपैया, करुणा फाउन्डेशन नेपालको तर्फबाट रु.११ लाख २२ हजार त्यसैगरी जिल्ला मालपोतबाट प्राप्त हुने मालपोत रजिष्ट्रेसन र अन्य रोयलिटबाट प्राप्त हुने रकम रु.८० लाख, आन्तरिक श्रोत तर्फ रु.६५ लाख १२ हजार, चालु आर्थिक वर्षको बाकी रकम अर्थात नगद मौज्दात बापतको रकम रु.७ करोड ८७ लाख ८० हजार गरी जम्मा ५.४ करोड ३७ लाख

७२ हजार २ सय दर रुपैया प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ। त्यसै गरी व्यय तर्फ चालु खर्च तर्फ रु.३४ करोड ४८ लाख २२ हजार २ सय दर रुपैया अर्थात् ६३.४१ प्रतिशत र पुँजीगत खर्च तर्फ रु.१९ करोड ८९ लाख ५० हजार अर्थात् ३६.५९ प्रतिशत रकम विनियोजन गरेको छु।

गाउँ सभा सदस्य ज्युहरु हामी यस भोकाहा नरसिंह गाउँ पालिकालाई विकास र समृद्ध बनाउन कृषि क्षेत्रले ठुलो भुमिका निर्वाह गर्दछ त्यसैकारण अबको हाम्रो नारा खेत देखी बजारसम्म कृषिमा आधुनिकता, समुन्नत कृषि सहर भोकाहा नरसिंहको प्राथमिकता मुल नाराको साथ अघाडि बढ्ने छौं।

अब म विषयगत क्षेत्र तर्फको निती तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहान्छु।

(१) आर्थिक विकास नीति :

(क) कृषि :

- भोकाहा नरसिंह गाउँपालिका कृषि क्षेत्रको प्रचुर सम्भावना बोकेको ठाउँ हो। यहाँ अधिकांश भुमी खेती योग्य रहेको छ र सिंचाई गर्न पर्नि सहज र उर्वर भुमी भएकोले भोकाहा नरसिंह गाउँ पालिकाको समग्र विकास र समृद्धिको आधार स्तम्भ कृषि क्षेत्रलाई मानी पहिलो प्राथमिकतामा राखिएको छ।
- सार्वजनिक निजी र सहकारी क्षेत्रको सहकार्य र साभेदारीको सिद्धान्तलाई आत्मसात गरी कृषि क्षेत्रलाई पुर्ण रूपमा व्यावसायीकरण गर्दै यहाको संभावित अधिकतम उब्जनी हुन सक्ने बालीको पहिचान गरी त्यसलाई उत्पादन देखी बजारीकरण सम्मको कार्यमा गम्भीरताका साथ लाग्ने निती लिएको छु।
- व्यतिगत उत्पादन भन्दा सामुहिक कृषि उपज र उत्पादनलाई प्राथमिकता दिई साना किसानहरूलाई कृषि सहकारीमा र ठुला कृषकहरूलाई फर्म कम्पनीमा आबद्ध हुन प्रोत्साहित गरिने छ। गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र माटो परिक्षण गरी माटो र वातावरण अनुकूल बाली विकासमा कृषक, कृषि फर्म वा कृषि सहकारीहरूलाई अभिप्रेरित गरिनेछ।
- यस भोकाहा नरसिंह गाउँ पालिकालाई सक्षम र समृद्ध गाउँ पालिकाको रूपमा स्थापित गर्न आवश्यक सबै किसिमका संरचना र पद्धतीको विकास गर्ने तर्फ यस गाउँ पालिकाको ध्यान पुर्ण रूपमा केन्द्रित हुनेछ।
- किसानको हक्कहित संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्दै कृषिको उत्पादन, उत्पादकत्व बढाउन सिंचाईको उचित व्यवस्थापनको लागि योजना निर्माण र कार्यान्वयनमा ध्यान दिईने छ।
- वैकल्पीक सिंचाई व्यवस्थापनको लागि डिप बोरिगां, स्टेट बोरिगां, कृषि मोटर जस्ता उपकरणको माध्यमबाट सिंचाई सम्बन्धी समस्याको समाधान गरिनेछ।

- कृषि उपजलाई व्यवस्थित गर्न निश्चित क्षेत्र तोकी कृषिजन्य थोक बजार, खद्रा बजारको व्यवस्थापन गरी कृषि व्यावसायलाई व्यवस्थित गरिने छु ।
- एक विधा भन्दा थोरै जग्गा भएको साना तथा विपन्न कृषकहरूको लागि पचास प्रतिशतमा कृषि औजार वितरणको लागि रु १६ लाख र पचास प्रतिशतमा अनुदानमा उन्नत वितरणको लागि रु ९ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- किसानहरूलाई सिंचाई मिटरमा पचास प्रतिशत अनुदानको लागि रु ५ लाख र सडक बत्ती खरिद तथा जडानको लागि रु ८ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- चिरौली र अकाहा बजारमा कृषि उपज बजार व्यवस्थापन गरिने छु त्यसको लागि रु १६ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- माटो परिक्षण गरी कृषकहरूलाई आवाश्यक्ताको आधारमा तालिम तथा कृषि सामाग्री प्रदान गरिने छु त्यसको लागि रु १३ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- त्यसै गरी नेपाल सरकारबाट सशर्त अनुदानको रूपमा विभिन्न पकेट विकास तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमको लागि रु ७१ लाख प्राप्त भएको छु त्यसलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरी भोकाहा नरसिंह गाउँ पालिकाको कृषि क्षेत्रमा परिवर्तन मात्र हैन रूपान्तरण गर्ने लक्ष्य लिएको छु ।
- विभिन्न राजनितिक दल, सामाजिक तथा धार्मिक संघ संस्था, सञ्चारकर्मी, बुद्धिजिव तथा भद्र भलादमीको सुभाव र सल्लाह बमोजिम मैले नेपाल सरकारको सशर्त अनुदान सहित कृषि क्षेत्रको रूपान्तरणको लागि जम्मा रु १ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

(ख) उद्योग :

- स्थानीय सरकार मजबुत र आत्मनिर्भर हुनको लागि आन्तरिक राजश्वमा बढी जोड दिनुपर्दछ । आन्तरिक राजश्व नै हाम्रो मुल श्रोत र स्थायी श्रोत हो । त्यसैलै करको दर बढाउनु भन्दा, धेरै भन्दा धेरै उद्योग व्यावसाय सञ्चालन गरी दायरा बढाउने तर्फ हाम्रो निती निर्देशीत हुनेछ ।
- यस भोकाहा नरसिंह गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र सञ्चालन गर्ने नया उद्योगहरूलाई प्रोत्साहन स्वरूप विभिन्न प्रकारको कर छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको सहभागीता र विकास मार्फत स्थानीय अर्थतन्त्रलाई सुदृढ र मजबुत बनाउने निती लिईने छ ।
- स्थानीय श्रम, सिप र क्षमताको पहिचान गरी त्यस्ता ईच्छा शक्ति भएको युवाहरूलाई आवाश्यक सिप तथा तालिमको व्यवस्था गरी आवश्यक उपकरण सहित हस्तान्तरण गरी लघु उद्यममा प्रोत्साहित गरीनेछ ।

- आर्थिक क्षेत्रका सबै गतिविधीमा स्वच्छता, पारदर्शिता, जवाफदेहिता र प्रतिष्पर्द्धा कायम गर्न आवश्यक नियमनको व्यवस्था गर्दै गाउँ पालिकाको विकास र समृद्धिमा साभेदारी भुमिका निर्वाहको लागि प्रोत्साहन र परिचालन गरिनेछ ।
- सिमीत श्रोत साधनको अधिकतम परिचालन गरी प्राप्त उपलब्धीको न्यायोचित वितरण गरिनेछ ।
- घरेलु तथा साना उद्योगको विकास र सञ्चालनको लागि बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरूसँग उचित समन्वय गरी एक अर्काको सेतुको रूपमा काम गर्ने निती लिईनेछ ।
- बैदेशिक रोजगारीमा रहेको उर्जाशिल युवाहरूलाई नेपालमा आई आफ्नो ज्ञान सिप र क्षमता अनुसारको आफ्नो पुँजी लगानी गरी आफ्नो गाउँ मै लघु उद्यम गरी स्थापित हुने उचित वातावरणको व्यवस्था गरि प्रोत्साहित र उचित सहयोग गर्ने निती लिईनेछ ।
- घरेलु तथा साना उद्योगको व्यावसाय दर्ता गर्न सहज बनाउने र दर्ता गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- स्थानीय बजार अनुगमन समिती मार्फत स्थानीय बजार नियमित अनुगमन गरी सबै व्यापार व्यावसायलाई नियमन, व्यवस्थीत तथा कानुनी दायरामा लेईने छ ।
- स्थानीय तहको उर्जाशिल युवाहरूको माग र आवश्यकताको आधारमा सिप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्न रु १३ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- लघु उद्यम नै अर्थतन्त्रको जग हो त्यसैले यस क्षेत्रमा सशर्त अनुदान सहित ७१ लाख छुट्याएको छु ।

(ग) जलस्रोत तथा सिंचाई

- कुषि क्षेत्रको विकास र प्रबढ्दनको लागि सिंचाईको आवाश्यकता पर्दछ । भोकाहा नरसिंह गाउँ पालिका भित्र आवाश्यकता र प्राथमिकताको आधारमा स्थानीय स्रोत र साधनलाई परिचालन गरि सिंचाईको अभाव हुन दिईने छैन ।
- कृषकहरूसँगको समन्वय र साभेदारिमा विभिन्न आवश्यक ठाउँहरूमा नहर निर्माण सम्बन्धी योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- नहरले भेट्न नसक्ने वा नहर भन्दा टाढा वा नहरको व्यवस्था नहुन्जेल सम्मको लागि वैकल्पिक व्यवस्थाको लागि बोरिगं जडान तथा अन्य आधुनिक उपकरणको उपयोग गरि सिंचाई सम्बन्धी समस्या समाधान गरिनेछ ।

(घ) पशु पन्थी विकास :

- आर्थिक विकासको महत्वपूर्ण अंगको रूपमा पशु पन्थी विकासलाई पनि लिन सकिन्छ । यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकामा सम्भावनाको पहिचान गरी उचित र वातावरण अनुकूलको पशु पन्थी विकासको लागि उपयुक्त निती लिईनेछ ।
- कुखा पालन, बाखा पालन, भैसी पालन, गाई, माछा, हास, बंगुर लगायतको अन्य सम्भावना भएको पशु पन्थी विकासमा सहकारी, निजि र सार्वजनिक क्षेत्रलाई उचित नियमन व्यवस्थापन गरी यस व्यावसायलाई व्यवस्थित र मर्यादित बनाई उपयुक्त वातावरणको निर्माण गरिनेछ ।
- नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारसँग पनि उचित समन्वय र साभेदारी गरी यस क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धनमा विषेश जोड दिई पहल गर्ने निती लिईनेछ ।
- प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तर्गतको पकेट विकास कार्यक्रम तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम अन्तर्गतको लोकप्रिय कार्यक्रमहरूसँग साभेदारी गरी अभ बढि प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- पशुपन्थी विकासमा संलग्न कृषक, कृषि फर्म, सहकारी लगायतको सम्बन्धीत व्यक्ति वा संस्थाहरूलाई आवश्यक तालिम र उपकरणहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- पशु पन्थीको व्यापार व्यावसायलाई सु व्यवस्थित र मर्यादित बनाउन उपयुक्त स्थानमा बधशाला तथा मासु बजारको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- मासुजन्य उत्पादन र दुधजन्य उत्पादनका लागि सम्बन्धीत कृषक, कृषि फर्म, कृषक समुह, कृषि सहकारी लगायतलाई व्यावसायिक र आत्मनिर्भर बनाउन विषेश कार्यक्रम ल्याईनेछ ।
- आवाश्यक्ता अनुसार माछा मासु पसल तथा समग्र बजार अनुगमन गरी उचित नियमन गरि व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- पशुपालन सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- बडा नं. ५ को मिलन बन छेउमा मवेसी हटिया निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्नको लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु । आवाश्यक्ताको आधारमा आगामी दिनहरूमा पनि यस्ता हाट बजारको व्यवस्था गरिने छ ।

(ड) श्रम र रोजगार निती

- देशमा बिच्चमान रोजगारी दर कम गर्नका लागी यस स्थानिय तहका बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई रोजगारी प्रदान गर्नका लागी आवेदन आह्वान गरी रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत गरिनेछ ।
- स्थानिय तहको रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत भएको बेरोजगारहरूलाई यूवा रोजगारीका लागी रूपान्तरण पहल आयोजनाहरू तथा कामका लागी पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजनाहरू सञ्चालन गरी न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूती गराइनेछ ।
- COVID-19 को कारणबाट बैदेशिक रोजगारीमा जान नपाएका तथा विदेशबाट पर्किन बाध्य भएका व्यक्तिहरूलाई सूचिकृत गरी विषेश प्राथमिकता साथ रोजगारी प्रदान गरिनेछ ।

- दक्ष तथा सक्षम जनशक्तिको विकास गरी आन्तरिक रोजगारीका प्रवर्धन गर्न आवश्यक सीपमूलक तालिमको पहिचान गरी पालिका स्तरीय सिपमूलक तालिमका लागी रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई प्रथमिकतामा दिईनेछ ।
- संघ तथा प्रदेशले त्याएको रोजगारमूलक कार्यक्रममा अपनत्व कायम गर्दै रोजगारीका क्षेत्र विस्तार गरिनेछ ।
- श्रमको सम्मान,पालिकाको अभियान ,उपयुक्त पारिश्रमिक र समाजिक संरक्षण सहितको श्रम व्यवस्थापन यस गाउपालिकाको नीति हुनेछ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमका आयोजनाहरुमा काम गर्देगार्दा श्रमिकहरुलाई कुनै किसिमको दुर्घटना भएमा उपचारको व्यवस्ता गरिनेछ । रोजगार सेवा केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- आन्तरिक रोजगारी सिर्जना गर्न सरोकारवाला निकाय र सहकारी तथा गैर सहकारी क्षेत्र सँग समन्वय र सहकार्यमा जोड दिईनेछ ।
- रोजगार सेवा केन्द्रलाई थप सुदृढिकरण गरी श्रम बैंकको रूपमा स्थापित गरिनेछ । पालिका स्तरीय नियमित विकास निर्माणका योजनाहरुमा आवश्यक श्रमिकहरुको लागी रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई प्रथमिकतामा दिईनेछ ।
- संघीय सरकारबाट प्राप्त बजेट श्रमिकको ज्यालामा मात्र गर्नुपर्ने भएकोले आयोजनामा लाग्ने निर्माण सामाग्री तथा औजारहरुको लागी पालिकाबाट बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- यस पालिका भित्र बसोबास गर्ने अति विपन्न परिवारहरुको पहिचान गरी न्यूनतम आवश्यकता बाट बच्चित नहोउन भन्ने उद्देश्यले आन्तरिक रोजगारी वा स्वरोजगारीमा सलग्न गराउने कार्य पहिलो प्राथमिकता हुनेछ ।
- आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा करिव २५० यूवा यूवतीलाई व्यवसायिक तालिम दिई रोजगारी सिर्जना गरिने छ ।
- बालश्रम लगायत श्रमशोषणका सबै रूपको अन्त्य गर्ने विशेष नीति लिईने छ ।
- श्रमिक र उच्चमी व्यवसायी विच सुसम्बन्ध कामय राख्दै व्यवस्थापनमा श्रमिकको सहभागिता लाई प्रोत्साहन गर्दै लगिने छ ।
- बैदेशिक रोजगारीमा जाने यूवा यूवतीहरु नठगिउन, नवेचिउन भन्नकालागी बैदेशिक रोजगारी सम्बन्धि विभिन्न सचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- बैदेशिक रोजगारबाट आर्जन भएको पुँजी, सिप, प्रविधि र अनुभवलाई आफैने गाउँमा उत्पादनमुलक क्षेत्रमा लगाउन प्रोत्साहन गरिने छ । सिप भएका युवाहरुको सिप परिक्षण गर्नका लागि समन्वय गरिनेछ ।
- यस क्षेत्रको लागि सशर्त अनुदान सहित रु १ करोड ४९ लाख विनियोजन गरेको छु ।

(२) पुर्वाधार विकास नीति :

(क) यातायात पुर्वाधार

- यस भोकाहा नरसिंह गाउँ पालिकाको सबै क्षेत्रमा स्रोत साधनको उपलब्धतालाई ध्यानमा राखी यातायात पुर्वाधारलाई विशेष प्राथमिकता दिई सबै क्षेत्रमा आवाश्यक्ता अनुसार सडक संजाल जोड्ने कार्यक्रम निर्माण तथा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सिमित स्रोत साधनलाई अधिकतम परिचालन गरि दिगो, भरपर्दो, गुणस्तरिय र दिर्घकालिन परियोजनाहरु निर्माण गरिने छ ।
- सम्भाव्यता अध्ययन, विस्तृत डिजाईन, लागत अनुमान गरि वातावरण मैत्री र नागरिकको उच्चतम लाभको आधारमा भौतिक पुर्वाधारको निर्माण गरिनेछ ।
- सार्वजनिक स्थानमा निर्माण भएको घर, टहरा, पसल लगायतलाई हटाई निर्वाद, नियमित र सहज यातायात आवतजावतको लागि सहजीकरण गरिनेछ ।
- रामलखन यादवको घरदेखी पश्चिम चन्द्राही वस्ती ढिक्ली टोल हुदै ध्यानी माधसम्म सडक ग्राबेल गर्ने रु १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- मक्सुद सदस्यको घरदेखी पुर्व वडा कार्यालय हुदै जाने वाटो नहर देखी पुर्व पारसलाल टोल हुदै युवा वर्ष आधारभूत विद्यालय जोड्ने वाटो ग्राबेल गर्नको लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- भोकाहा नरसिंह गाउँ पालिका छेउ हुदै ईसराईल मंसुरीको घर हुदै फुर्कान मदर्सा वडा नं. ७ र ५ को सिमाना हुदै पुर्व जनता चोकको पिच वाटो जोड्ने सडक ग्राबेल गर्ने रु १५ लाख बजेटको विनियोजन गरेको छु ।
- त्यसैगरी हरेक चौकमा पहिचान भक्तिको दिशा निर्देश र संकेत पार्टी राख्नको लागि बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा यातायात पुर्वाधार विकासको लागि वडा तथा समपुरक अनुदान सहित रु. ६ करोड ६० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- धार्मिक तथा सास्कृतिक पुर्वाधार निर्माणको लागि आगामी आर्थिक वर्षको लागि भोकाहा नरसिंह गाउँ पालिका भित्र रहेको करिब ४० वटा अधुरो तथा नया निर्माणको लागि २ करोड ७० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- अधुरो आयोजनाहरूलाई यथासक्य पुरा गरिनेछ ।

(ख) भवन आवास तथा सहरी विकास :

- भवन आचारसंहितालाई मध्यनजर गरी यस भोकाहा नरसिंह गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र निर्माण हुने आवासिय भवनहरु मापदण्डका आधारमा मात्र निर्माण हुने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- यस भोकाहा नरसिंह गाउँ पालिका भित्र विस्तार भईरहेको बजार वा बस्तीलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक ऐन तथा कार्यविधि निर्माण गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- विकसित बजार क्षेत्रलाई व्यवस्थित, सफा र वातावरण मैत्री बनाउन विजुली, खानेपानी तथा ढलको व्यवस्था गरि स्वच्छ र सुन्दर सहरको रूपमा विकास गरिनेछ ।

- बजार क्षेत्रमा फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरि सडकको दायाबाया बृक्षारोपन तथा रंगीचंगी फुल रोपी सुन्दर सहरको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिकामा रहेको सुकुम्बासी समस्यालाई मध्यनजर गरी नेपाल सरकारबाट गठित सुकुम्बासी आयोग, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग पनि समन्वय गरी आवाश्यक्ता अनुसार साभेदारी गरी समाधान गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।
- यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिकाको प्रशासकिय भवन निर्माण निर्धारित समयमा नै सम्पन्न गराई चाडो भन्दा चाडो सञ्चालन गरिने छ ।
- बडा कार्यालयहरुको निर्माणमा भई रहेको ढिला सुस्ती र समस्याको पहिचान गरि समाधान गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।
- तराई मधेस समृद्धि कार्यक्रम अन्तर्गत पशु सेवा केन्द्र भवन भोक्ताहा र नरसिंहको लागि प्राप्त रु ५० लाख चाडै निर्माण प्रक्रिया अघि बढाईने छ ।
- आगामी आर्थिक वर्षको लागि बडा कार्यालय तथा प्रशासकिय भवन निर्माणको लागि रु ४ करोड २७ लाख विनियोजन गरेको छु ।

(ग) पुनर्निर्माण :

- भोक्ताहा नुरसिंह गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र रहेको विभिन्न सरकारी तथा अर्ध सरकारी संरचनाहरुको पुन निर्माण तथा मर्मत संभार गरिनेछ ।
- सडक तथा पुल पुल निर्माण तथा मर्मत संभारको लागि हाम्रो आन्तरिक तथा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय र साभेदारी गरी उक्त संरचनाहरुको समयमै निर्माण गरिने नीति लिईनेछ ।

(३) सामाजिक विकास नीति :

(क) शिक्षा

- नेपालको संविधानले विद्यालय तहको शिक्षाको नियमन, अनुगमन र व्यवस्थापनको लागि स्थानीय सरकारलाई अधिकार प्रत्यायोजन गरेको कुरा सर्व विविदै छ । सो अनुसार संघिय शिक्षा ऐन र प्रादेशिक शिक्षा ऐनको अधिनमा रहि यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिकाले तय गरेका शिक्षा ऐन प्रभावकारिसँग कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र भएको सम्पुर्ण सार्वजनिक र निजी विद्यालयहरुको नियमित अनुगमन तथा नियमन गरि गुणस्तरिय शिक्षा दिने निती लिएको छु ।
- नेपालको खच्चिदो शिक्षा क्षेत्रको कमि कमजोरी खोजी गरी वा सम्बन्धीत क्षेत्रका विज्ञहरुको सल्लाह सुझाव लिई शिक्षा क्षेत्रलाई व्यावहारिक र प्रतिष्पर्धात्मक बनाउने निती लिएको छु ।

- विभिन्न विद्यालयहरूले शिक्षा प्रदान गर्दा आवश्यक समस्याहरूको पहिचान गरी समयमै समाधान गरि कुनै पनि कुराको अभाव हुन नदिने नीति लिईनेछ ।
- यस गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र रहेको बाल विकास केन्द्रहरूलाई सामुदायिकरण, एकिकरण र शासक्तिकरण गरिनेछ ।
- भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र रहेको सामुदायिक विद्यालयहरूको विद्यालय व्यवस्थापन समितीको पदाधिकारीहरूको क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- निजी विद्यालयहरूलाई नियमित अनुगमन, नियमन र व्यवस्थापन गरि आवश्यक निर्देशन दिइने छ ।
- प्रत्यक विद्यालयहरूमा शिक्षक र विद्यार्थीहरूलाई पोशाक र परिचयपत्र अनिवार्य रूपमा लागु गरि विद्यालयलाई अनुशासित, मर्यादित र व्यवस्थित गरिने छ ।
- शिक्षा क्षेत्रको विकास गर्ने, व्यवस्थित गर्ने गुणस्तरिय शिक्षा प्रदान गर्ने आवश्यक नियमावली, कार्यविधि, निर्देशिका बनाई जारी गरिनेछ ।
- शैक्षिक सुधारका लागि विद्यालय मर्ज गर्ने, शिक्षक स्थानान्तरण, दण्ड पुरस्कारको कार्यलाई कडाइका साथ लागु गरिनेछ ।
- यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकाको शिक्षा क्षेत्रको गुणस्तर र स्तरउन्नती गर्नुपर्ने राय र सुभाव अनुसार यस क्षेत्रको शैक्षिक क्षेत्र सुधारको लागि उच्च स्तरिय टोली गठन गरी अनुगमन, निरिक्षण, अन्तक्रिया, छलफल तथा प्रतिवेदन तयारीको लागि रु ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- उक्त उच्च स्तरिय समितीबाट प्राप्त प्रतिवेदन अनुसार शैक्षिक क्षेत्रको सुधार गर्न अध्यक्ष शैक्षिक सुधार कार्यक्रम लागु गरिने छ जसको लागि रु ८० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- शिक्षाको जग तथा आधार मजबुत बनाउनमा बालविकास सहजकर्ताहरूको भुमिका महत्वपूर्ण रहन्छ त्यसैकारण बाल विकास सहजकर्ताहरूको मनोबल उच्च राख्नको लागि बाल विकास सहजकर्ताहरूलाई अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरि साईकल समेत वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकाको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा एक बडा एक सुधारिएको विद्यालय कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- दिगो विकासको लक्ष्य गुणस्तरिय शिक्षा निर्माणको लागि थप अन्य विकल्पहरू अपनाईने नीति लिईनेछ ।
- शिक्षा क्षेत्रको विकासको लागि आगामी आर्थिक वर्षको लागि सशर्त अनुदान सहित रु ९३ करोड १२ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

(ख) स्वास्थ्य

- नेपालको संविधानले मौलिक हकको रूपमा व्यवस्था गरेको स्वास्थ्य सम्बन्धी हक कार्यान्वयनको लागि यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिका पुर्ण रूपमा प्रतिबद्ध रहने निती लिएको छ ।
- यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिका भित्र रहेको सबै स्वास्थ्य चौकी र आधारभुत श्वास्थ्य चौकिलाई सुविधा सम्पन्न बनाई हाम्रो नागरिकलाई आधारभुत स्वास्थ्य उपचारमा कुनै पनि कमि हुन नदिने निती लिएको छु ।
- स्वास्थ्य सेवामा सर्वसुलभ एवम् प्रभावकारी रूपमा आवश्यक जनशक्ति उपलब्ध गराई गुणस्तरिय औषधी र स्वास्थ्य सामाग्रीको सहज तथा प्रभावकारी आपुर्ति एवम उपयोगको सुनिश्चित गरिनेछ ।
- यस गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र रहेको स्वास्थ्य शाखा र सबै स्वास्थ्य चौकी, आधारभुत स्वास्थ्य चौकीहरूको प्रभाकारी रूपमा समन्वय, अनुगमन र नियमन संयन्त्र प्रक्रिया द्वारा गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई संरक्षन र सम्बद्धन गरी आफ्नो जिम्मेवारीमा ईमान्दारिताका साथ तल्लिन हुन उत्प्रेरित गरिनेछ ।
- यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिका अन्तर्गतको स्वास्थ्य चौकिहरूमा क्रमशः ल्याब सेवा र चिकित्सकिय सेवा विस्तार गरी स्वास्थ्य चौकिहरूलाई २४ घन्टे प्राथमिक उपचार केन्द्रको रूपमा स्थापित गरिनेछ ।
- यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकाको विपन्न, सिमान्तकृत जातजाती, आदिवासी तथा दिघरोगीहरूलाई स्वास्थ्य उपचार निशुल्क तथा निशुल्क उपचारको सिफारिस तथा आवाश्यक्ता अनुसार आर्थिक सहायता गरिनेछ ।
- वैकल्पिक स्वास्थ्य सेवा पद्धति (आयुर्वेद, होमियोप्याथी तथा अन्य विधि) लाई संरक्षण र सम्बद्धन गरिनेछ ।
- प्रत्यक वडामा विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिने छ जसको लागि रु १६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- गरिब, दलित, असहाय तथा विपन्न परिवारलाई स्वास्थ्य विमा गर्नको लागि रु १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- आमा र बच्चा देवै स्वस्थ रहन भनी पौष्टिक आहार वितरण गरिने छ त्यसको लागि रु ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु साथै अपागं तथा असहायको लागि सहायत गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- सबै स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रभावकारी तथा गुणस्तरिय सेवा प्रवाहको लागि एक स्वास्थ्य संस्था एक कार्यालय सहयोगीको व्यवस्था गरिने छ ।
- दिगो विकासको लक्ष्य स्वस्थ जिवनलाई पुरा गर्नको लागि हाम्रो नीति निर्देशित हुनेछ ।
- स्वास्थ्य क्षेत्रको विकास र सेवा प्रभाह सुदृढिकरणको लागि शास्तर अनुदान रकम सहित जम्मा रु २ करोड ६५ लाख ५० हजार छुट्याएको छु ।

(ग) खानेपानी तथा सरसफाई

- यस भोक्त्राहा नरसिंह गाउँ पालिका भित्र प्राय कल वा मोटरको माध्यमबाट खानेपानी प्रयोग गरिदै आएको छ। त्यस्तो पानी सबै बडामा खान योग्य छन छैनन भनी सम्बन्धीत विज्ञबाट परामर्श लिई वा त्याबमा जाच गरि स्वच्छ खानेपानीको लागि आवाश्य व्यवस्था गरिने छ।
- नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारसँग समन्वय र साभेदारिमा यस भोक्त्राहा नरसिंह गाउँ पालिकामा स्वच्छ खानेपानीको लागि उचित पहल गरिने छ।
- यस भोक्त्राहा नरसिंह गाउँ पालिकामा विस्तार भईरहेको बजार क्षेत्रलाई सफा र सुन्दर बनाउन उचित समन्वय र सहकार्य गरिने छ।
- पर्यावरणीय प्रभावलाई मध्यनजर गरी वातावरण संरक्षण र संबर्द्धन गरी स्वच्छ हावा पानीको लागि विषेश कार्यक्रम गरिनेछ।

(घ) लैगीक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

- नेपालको संविधानले अंगीकार गरेको लैगीक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीतिलाई यस भोक्त्राहा नरसिंह गाउँ पालिकाले आत्मसाथ गरी विषेश कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- यस भोक्त्राहा नरसिंह गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र रहेको व्याप्त लैगीक हिंसा अन्त्यको लागि वा लैगीक हिंसा निरुत्साह गर्न विशेष अभियान तथा गोष्ठीको व्यवस्था गरिनेछ।
- जोखिममा परेको, सामाजिक र पारिवारिक बहिष्करणमा परेको तथा हिंसा पिडित महिलालाई पुनर्स्थापना, संरक्षण र शासक्तिकरण गरी वा योग्यता र क्षमताको आधारमा सिप प्रदान गरी स्वरोजगार वा लघु उद्यमी बनाउन समुचित व्यवस्था गरिनेछ।
- आदिवासी जनजातीको पहिचान सहित सम्मान पुर्वक बाच्न पाउने अधिकार सुनिश्चित गर्न अवसर तथा लाभको लागि विशेष व्यवस्था गर्दै समुदायसँग सरोकार राख्ने निर्णय वा विकास प्रक्रियामा अर्थपुर्ण र सकारात्मक सहभागीताको सुनिश्चित गरिने छ।
- अल्प संख्यक समुदायलाई आफ्नो पहिचान कायम राखी सामाजिक तथा सास्कृतिक अधिकार प्रयोगको अवसर तथा लाभको लागि विशेष व्यवस्था गरिने छ।
- मधेशी समुदाय, मुस्लीम र पिछाडावर्गलाई आर्थिक, सामाजिक तथा सास्कृतिक अधिकार प्रयोगको अवसर तथा लाभको लागि विशेष व्यवस्था गरिने छ।
- ज्येष्ठ नागरिक तथा अपांगहरुको हेरचाहको लागि आवश्यक पुर्वाधार तथा संरक्षक अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- राज्यबाट जारी भएको समावेशीकरण सम्बन्धी नितीलाई आत्मसाथ गरिने छ।
- दिगो विकासको लक्ष्य लैगीक समानता निर्धारित समयमा हामी पुरा गछौं भन्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु।

- लैगीक समानता तथा लैगीक हिंसा अन्त्यको लागि गरिने कार्यक्रमको लागि न्यायीक कार्यक्रम भनी रु.२० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

(ड) युवा तथा खेलकुद

- मावन संशाधन राज्यको विकास र समृद्धिको मुल स्तम्भ हो । त्यसैकारण युवा संशाधनको अधिकतम परिचालन उनीहरूको सिप, दक्षता र उर्जाशिल विचारलाई यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकाको विकास र समृद्धिसँग जोडिने विशेष निती अवलम्बन गरिने छु ।
- युवा शासक्तिकरण र नेतृत्व विकास गर्न यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकाले विशेष किसिमको कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छु ।
- यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकामा बडा स्तरिय, गाउँ पालिका स्तरिय र अन्य खेलकुद प्रतियोगीता गरि यहाको खेलाडीहरूको क्षमता विकासमा विशेष पहल गरिने छु ।
- यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिका भित्र रहेको खेलकुद संघ संगठनको विकास र प्रबद्धनको लागि विषेश कार्यक्रम संचालन गरिने छु ।
- यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकाबाट अन्य स्थानहरूमा प्रतिनिधित्व गर्ने र गर्न जाने खेलाडि तथा संघ, सस्थाहरूलाई आर्थिक तथा अन्य आवश्यक सहयोगको व्यवस्था मिलाईने छु ।
- यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकाबाट राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगीतामा भाग लिने खेलाडीहरूको लागि उच्च प्रोत्साह सहित आवश्यक विभिन्न सहयोग प्रदान गरिने छु ।
- नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट खेलकुद क्षेत्रमा शास्तर अनुदानको रूपमा आएको बजेटमा यस स्थानीय सरकारबाट प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने र आवश्यकता अनुसार साझेदारी गरी अझ बढी प्रभावकारी बनाइने छु ।
- खेलकुद क्षेत्रको विकास र स्तरउन्नतीको लागि भोक्राहा र नरसिंहमा एक एक ओटा खेल मैदान निर्माण गरिने छु जसको लागि रु १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकामा एक खेलकुद ग्राम जहा सबै किसिमको खेल खेलन सकिन्छ त्यस्तो किसिमको स्टेडियम निर्माणको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्नको लागि रु १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- खेलकुद क्षेत्रको प्रतिष्पर्धात्मक क्षमतालाई अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले आगामी आर्थिक वर्षमा यस भोक्राहा नरसिंह गाउँ पालिकामा अध्यक्ष कप रात्रिकालिन किकेट खेलकुद प्रतियोगीता गरिने छु जसको लागि रु २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा खेलकुद क्षेत्र विकासको लागि सशर्त अनुदान सहित रु ५० लाख बजेटको विनियोजन गरेको छु ।

(च) सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण

- यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र रहेको सबै जाती, धर्म, वर्ग, लिंग, भाषा, संस्कृती, सस्कार, प्रथा, परम्परा, प्रचलन, समुदाय, संप्रादाय तथा सामाजिक र सास्कृतिक विविधताको आत्मसात गरी सबैलाई समान व्यवहार र उच्च सम्मान गर्ने निती लिईने छ ।
- यस गाउँ पालिका भित्र बसोवास गर्नु हुने महिला, बालबालिका, बृद्ध, असहाय र फरक क्षमता भएको मानीसहरुलाई विशेष ध्यानमा राखी सामाजिक न्याय र सुरक्षाको लागि कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
- नेपाल सरकारबाट प्राप्त सामाजिक सुरक्षा भत्ता बापतको रकम प्रभावकारी रूपमा कसैलाई नछुटाई वितरण गरिने छ र आवाश्यकता अनुसार थप सहयोग गरिने छ ।
- ज्येष्ठ नागरिक, असहाय र फरक क्षमता भएको मानीसहरुको हेरचाहको लागि आवश्य पुर्वाधार तथा संरक्षक अभिमुखीकरण तालिम संचालन गरिने छ ।
- यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिकामा निर्माण हुने पुर्वाधार संरचनाहरु अपांग मैत्री हुने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।
- सार्वजनिक स्थानमा सामुहिक विवाह मंडप निर्माण तथा व्यवस्थापन गरिनेछ जसको लागि रु १० लाख ५० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई सम्मान सहित धार्मिक भ्रमणको लागि यातायात खर्चमा पचास प्रतिशत अनुदान दिईनेछ ।

(घ) संस्कृती प्रवर्द्धन

- सबै धर्म जात जाती भाषाको संरक्षणमा जोड दिइनेछ । तीर्थ यात्रा खर्चमा सहुलियत उपलब्ध गराईनेछ । सांस्कृतिक बाजा खरिद तथा व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ । लोप हुन लागेको सांस्कृतिक चाड पर्व मेला महोत्सवको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गरिनेछ ।
- यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिका भित्र आगामी आर्थिक वर्षमा करिव ४० वटा मन्दिर तथा मस्जिदहरुको निर्माण तथा स्तरउन्नती गरिने छ ।

(४) वातावरण तथा प्रकोप व्यवस्थापन विकास निती

(क) वातावरण संरक्षण

- यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिकाको भौगोलिक अवस्थितीलाई हेर्दा ढुबानको उच्च जोखिममा छौ । पर्यावरणीय प्रभावलाई विशेष ध्यान दिई यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र रहेको वातावरण स्वच्छ, सफा र संरक्षणको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- विभिन्न माध्यमबाट नागरिकहरुलाई वातावरण संरक्षणको लागि सचेतनामुलक सुचना तथा कार्यक्रमहरु संप्रेषण गरिने छ ।

- गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र बढ्दै गर्दैहेको फोहोर मैला व्यवस्थापन गर्न आवश्यक कार्यविधि बनाई लागु गरिने छ। विभिन्न क्षेत्रमा फोहोर मैला व्यवस्थापन गर्न टोल विकास संस्था र निजी क्षेत्रसंग समन्वय र सहकार्य गरिने छ। जथाभावी फोहोर मैला फाल्नेलाई आवश्यक कार्बाही गर्न एउटा गाउँ पालिका स्तरिय टोली गठन गरि प्रवर्द्धनात्मक, निषेधात्मक र दण्डात्मक अभियानलाई तिव्रता दिई विषेश सरसफाई अभियान सञ्चालन गरिने छ।
- गाउँ पालिका क्षेत्रको सौन्दर्य कायम गर्न अव्यवस्थित फुटपाथ व्यावसायलाई व्यवस्थित गर्न पार्क, बगैचा लगायत संभाव्य सम्पदाहरूको समुचित विकास तथा परिचालन गर्न सार्वजनिक निजी साझेदारी नीती मार्फत अधि बढाईने छ।
- घरबाट निस्कने फोहोरमैलालाई बर्गीकरण गरी श्रोतमानै व्यवस्थापन गर्न सकिने जस्ता जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरू सबै वडाहरूमा सञ्चालन गरी गाउँ पालिका क्षेत्रको वातावरणलाई स्वच्छ, सुन्दर र सफा बनाउनको लागि विशेष अभियान संचालन गरिने छ।
- फोहोरमैला दिर्घकालिन व्यवस्थापनको लागि विशेष रणनिती निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिने छ।
- सार्वजनिक जग्गा, सडक छेऊ र ऐलानी जग्गाहरूमा वृक्षारोपण गरिने छ।
- पुर्ण सरसफाई कार्यक्रमलाई सरकारी तथा गैरसरकारी र अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थासँग समन्वय गरी वडा कार्यालयहरूको सक्रियतामा प्रभावकारी ढंगले संचालन गरिने छ।

(ख) प्रकोप तथा विपद व्यवस्थापन

- पटक पटकको महामारीबाट पाठ सिक्दै आउने दिनहरूमा आई पर्न सक्ने सम्भावित संकट, प्रकोप तथा विपदको लागि पुर्व तयारीको लागि कार्यपालिकामा भएको प्रकोप तथा विपद व्यवस्थापन समितीलाई सक्रिय रूपमा परिचालन तथा संचालन गरिने छ।
- यस भोकाहा नरसिंह गाउँ पालिकामा आउन सक्ने सम्भावित प्रकोप तथा विपद हुनसक्ने स्थानको पहिचान गरी समयमै सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरणको लागि गाउँ पालिकाले विशेष पहल गर्नेछ।
- बाढि तथा छुबान हुन सक्ने ठाउँको पहिचान गरि समयमै रोकथाम गर्न कार्यक्रम तथा परियोजना बनाई कार्यान्वयन गरिने छ।
- महामारी, भुकम्प, ज्वालामुखी जस्ता दैविक प्रकोपको क्षेत्रि न्युनिकरण तथा नागरिकको सुरक्षा र संरक्षणको लागि पुर्व तयारी तथा आवाश्यक सुरक्षाका सामाग्रीको जोहो समयमै गरिने छ।
- विपद तथा उच्च जोखिम परेको घर परिवारलाई तत्काल राहत उद्धार र पर्नस्थापना सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- विपद रोक्न प्रतिकारात्मक कार्यहरू संचालन गरिने छ।

- नदी कटान नियन्त्रण र नदी मुहान तथा किनाराको संरक्षण गर्ने गाउँ पालिका स्तरिय नर्सरी तथा आवाश्यक ठाउँमा वृक्षरोपण गरिने छ ।
- प्रकोप व्यवस्थापनको लागि आगामि आर्थिक वर्षमा रु.२० लाख बजेट विनियोजन छु ।
- वन तथा वातावरण संरक्षण साथै पर्यटकिय सम्भावनालाई ध्यानमा राखी वडा नं. ४ मा पार्क निर्माणको लागि संभाव्यता अध्ययनको लागि रु २० लाख बजेटेको विनियोजन गरेको छु ।

(५) शुसासन/संस्थागत तथा अन्तरसम्बन्धीत क्षेत्र विकास निती

(क) शान्ति तथा सु-व्यवस्था

- यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र सुख, शान्ति, अमनचयन र सुरक्षाको प्रत्याभुती भोक्ताहा नरसिंह गाउँ कार्यपालिकाले लिनेछ ।
- हरेक नागरिकको सम्मानपुर्वक बाच्नु पाउने र स्वतन्त्रताको हक कार्यान्वयन तथा पुरा गर्नको लागि यस स्थानीय सरकार प्रतिबद्ध रहने छ ।
- समाजमा अराजकता फैलाउने, विखण्डनकारी समुह, सामाजिक सदभाव भड्काउने तथा साम्प्रदायिक द्वन्द्व फैलाउन खोजेलाई सुन्य सहनशिलताको निती अपनाई नियमानुसार कार्बाही, दण्ड, जरिवाना गराई निरुत्साहित गरिने छ ।
- यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिकामा रहको हरेक नागरिकलाई आवाश्यक नागरिक शिक्षा विभिन्न माध्यमबाट होस वा अभियान गोष्ठि आयोजना गरेर होस सामाजिक सदभाव, ऐक्यवद्धता, र सामन्जस्य कायम गर्नको लागि अपिल साथ जिम्मेवार र साभेदार बनाईने छ ।
- यस क्षेत्रमा रहेको बहु भाषिक, बहु संस्कृतिक, र बहु सम्प्रादायलाई एक अर्कालाई सम्मान र एक अर्काको अस्तीत्व स्विकारी समाज निर्माणको स्तम्भको रूपमा साभेदार बनाईने छ ।
- कानुन भन्दा माथी कोही छैन र हामी सबै कानुनको पालक हौ भनी कानुनी राज्यको असल अभ्यास गरी एक उदाहरणीय स्थानीय तहका रूपमा विकास गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।
- शान्ति सुरक्षालाई चुस्त दुरुस्त र व्यवस्थीत बनाउन प्रहरी चौकीको पुन निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्थापन गरेको छु ।

(ख) गरिबी निवारण

- यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिका क्षेत्रको गरिबी निवारणको लागि विशेष किसिमका कार्यक्रम निर्माण तथा कार्यान्वयन गरिने छ ।

- यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिका भित्र रहेको बेरोजगार नागरिकको लगत संकलन गरी रोजगार बैक तथा रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरि वा अन्य सिप मुलक तालिम प्रदान गरि लघु तथा साना उद्योग व्यापार व्यावसायमा प्रोत्साहन गरि गरिबी न्युनिकरणको लागि विशेष पहल गरिने छ ।
- स्थानीय स्रोत, साधन, पुजी र क्षमताको पहिचान गरी स्वरोजगार बन्नको लागि यस गाउँ पालिकाले महत्वपूर्ण परामर्श सेवा र अन्य कार्यमा सहजीकरण गर्नेछ ।
- गरीबी निवारणको लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले अवलम्बन गरको ऐन, नियम, विधि, प्रक्रिया, वा सिद्धान्त यस भोक्ताहा नरसिंह गाउँ पालिकाले पनि अवलम्बन गरिनेछ ।
- गरिबी निवारणसँग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा संलग्न क्षेत्रहरूको विकास र प्रवर्द्धन गरी आवश्यक सहयोग र सहजीकरण गरिने छ ।
- दिगो विकासको लक्ष्यहरू गरिबीको अन्त्य र शुन्य भोक्ताही बनाउनको लागि विभिन्न नीति तथा कार्यक्रम बनाई अविलम्ब कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा युवाहरूलाई लघु उद्यम बनाउनको लागि क्षमता अभिवृद्धि तथा दक्षता प्रदान गर्ने उद्देश्यले तालिम उपलब्ध गराउन रु. २३ लाख बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

(ग) प्रशासकिय सुशासन तथा संस्थागत विकास

- सार्वजनिक प्रशासन सरकारको निती तथा कार्यक्रम नागरिकको पहुचसम्म लाने एक माध्यम हो त्यसैकारण सेवा प्रभाह प्रभावकारी, छिटो, छरितो, चुस्त, दुरुस्त र सेवामुखी बनाउन सार्वजनिक प्रशासनलाई रूपान्तरण गरिदै लगिने छ ।
- बढ रहेको प्रशासनिक खर्चलाई न्युनीकरण गर्न आर्थिक अनुशासन निर्देशिका बनाई लागु गरिने छ । अत्यावसेक बाहेक अन्य दरबन्दी सृजना, भर्ना गरिने छैन, हाल रिक्त रहेको दरबन्दीहरूलाई पुनरावलोकन गर्दै अनावश्यक दरबन्दी खारेज गर्दै संगठनमा चुस्तता ल्याईने छ ।
- गाउँ पालिका र अन्तर्गतको वडाकार्यालयहरूको संगठन संरचना नेपाल सरकारबाट जारी भए अनुरूप लागु हुने छ ।
- गाउँ पालिकाको कार्यालयमा विभिन्न शाखा उपशाखाहरु आवाश्यक्ता र औचित्यको आधारमा खोलिने छ ।
- कर्मचारी तथा पदाधिकारीसँग कार्य सम्पादन सम्झौता गरिने छ । कार्यसम्पादन सम्झौताको आधारमा उत्कृष्ट कार्य गर्ने कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूलाई पुरस्कृत गरिने छ ।
- कार्यलका आन्तरिक व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन कार्यालयमा व्यवस्थापन सुचना प्रणाली स्थापना गरिने छ ।

- कार्यालय भित्र हुन सक्ने अनियमिततालाई रोक्न शुच्य सहनसीलताको निती अवलम्बन गरिने छ । सेवा प्रभाहमा पारदर्शिता एवं जवाफदेहिता कायम गर्न गुनासो सुनुवाई, उजुरी व्यवस्थापनलाई शिघ्र प्रभावकारी बनाईने छ । सेवा प्रभाहमा विद्युतिय सुशासनको मान्यता अनुसार कार्यालयको कामलाई प्रविधि मैत्री बनाउदै लगिने छ ।
- सस्थागत सुदृढिकरण तथा चुस्तताको साथै सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याउन तथा कार्यालय व्यवस्थापनको लागि एक बडा एक सफाई कर्मचारीको व्यवस्था गरिने छ ।

(घ) संचार नीति

कार्यालयको दैनिक क्रियाकलाप, कार्यक्रम तथा निर्णयहरूको नियमित रूपमा कार्यालयको वेभसाइट र सामाजिक संजाल अध्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ । । स्थानीय संचारकर्मीलाई क्षमता विकास तालिमको लागि बजेटको व्यवस्था गरेको छु । स्थानीय संचार माध्यमको प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।

धन्यबाद
अध्यक्ष
अजमल अख्तार मियाँ